

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт сервісу доставки Глово: [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://glovoapp.com/ua/uk/chemivtsi/>
2. Офіційний сайт сервісу доставки Містер Ам : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://misteram.com.ua/chemivtsi>
3. Офіційний сайт сервісу-агрегатора Zakaz.ua : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakaz.ua>

Tetiana Nezveschuk-Kohut, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNTEU,
Chernivtsi

MODERN TRENDS IN THE ORGANIZATION OF RESTAURANT BUSINESS ESTABLISHMENTS (ON THE EXAMPLE OF CHERNIVTSI)

In the abstracts modern tendencies of the organization of work of establishments of restaurant economy in the conditions of quarantine restrictions are investigated. In particular, trends in the development and relevance of the service of delivery of ready meals to consumers have been identified. The most popular ways of the organization of delivery are investigated, including through delivery services, the company agglomerates, own delivery of establishment of restaurant economy. The results of a survey of restaurant establishments on the peculiarities of ordering ready meals and drinks are presented. The further need to develop the service of delivery organization taking into account the consumer habit of the consumer is revealed.

Каріна Паламарек к.т.н, доцент
Конон Багрій к.е.н, доцент
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА МІСТА ЧЕРНІВЦІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Індустрія гостинності є візитною карткою України, в тому числі Чернівців, та є показником її соціально-культурного та економічного розвитку. Її розвиток є важливим елементом інтеграції українського туристичного ринку в європейський бізнес і культурне середовище.

З початком 2014 року, на ринку готельних послуг в Чернівцях спостерігався різкий спад, на що вплинули нестабільна соціально-економічна ситуація, зовнішня збройна агресія на Сході держави, анексія Кримського півострова, а також комплекс системних проблем: недосконала та не модернізована туристична інфраструктура як у найбільших містах так і в Чернівцях, недостатня якість надання послуг, високі ціни тощо. Сукупність зазначених факторів призвела як до зменшення кількості іноземців, які приїжджають до Чернівців, так і до внутрішніх міграцій з метою туризму, рекреації чи роботи, що негативно вплинуло на розвиток готельного бізнесу [1-2].

Окрім цього, суттєвого удару по чернівецькій готельній індустрії завдала пандемія Covid-19. Закриті кордони, скасування авіасполучення, обмеження пересування як в межах міста так і до інших країн, а також суцільна ізоляція спровокували комплекс проблем у готельному секторі. Так, за даними прогнозу Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO) у 2020 році число туристів скоротиться на третину, у порівнянні з показниками 2019 року [1]. Під загрозою скорочення близько 50 мільйонів робочих місць, пов'язаних з туристичною, зокрема готельною, індустрією. Звичайно, що такий стан справ не може не вплинути на розвиток даної галузі в Чернівцях.

Фахівці відзначають, що сфера обслуговування (ресторани, бари тощо), мали бодай невеликий відрізок часу, щоб підготуватися до майбутніх наслідків впливу коронавірусу. А готельний бізнес зіштовхнувся з проблемою дуже швидко, внаслідок специфіки ведення господарювання. Так, після введення карантину близько 35–40% готелів Чернівців закрилися, інші працюють у дуже обмеженому режимі. Відповідно, головна проблема полягає у скороченні або повній відсутності прибутку. Ті готелі, які продовжують функціонувати, втратили від 60 до 90% доходу [3].

Також до головних наслідків впливу пандемії коронавірусу для готельного бізнесу в Чернівцях, крім відсутності гостей, закриття та падіння доходів фахівці включають касовий розрив, адже доходи, почали стрімко знижуватись до нуля. Це викликало необхідність багатьом компаніям відпустити майже всіх співробітників у відпустку за власний рахунок до закінчення карантину, а також зупинити рекламні кампанії та інші витрати. При цьому, якщо карантин триватиме й після середини травня, то літнього туристичного сезону вже точно не буде. А багатьом готелям знадобляться місяці й роки, щоб відновитися [4].

Враховуючи динамічні вхідні дані, можна простежити тренд тенденції зміни показників діяльності готельного бізнесу в Чернівцях, а також показників які мають пряий вплив на його розвиток, насамперед діяльності туристичної галузі.

Як видно з даних на рис.1 вибудувати точну математичну тенденцію щодо прогнозованої кількості готелів надзвичайно складно. Це пояснюється не стабільністю самого ринку, який дуже залежний від впливу низки зовнішніх факторів.

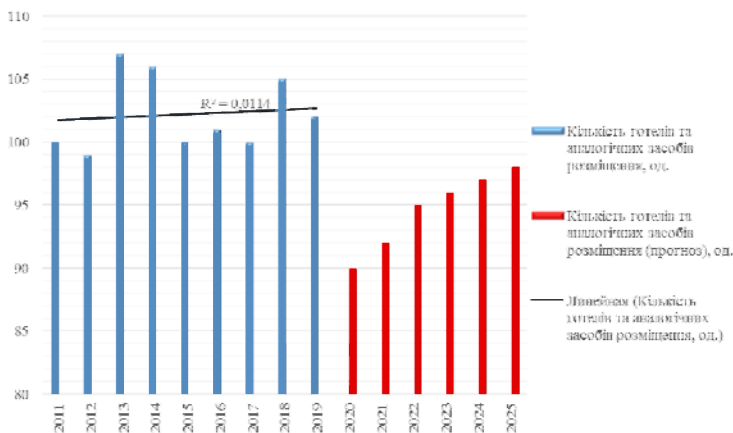

Рис. 1. Динаміка та прогноз кількості готелів та аналогічних засобів розміщення в Чернівцях, од.

Так, до 2012 р. відбувалося певне скорочення у кількості готелів, проте згідно даних Головного управління статистики у Чернівецькій області у 2013 р. відбулося різке збільшення зареєстрованих готелів, а з 2014 р. – зменшення. У 2016 р. – знову зростання, а в 2017 р. – падіння. Схожа нестабільна тенденція фіксувалась і в наступні роки. Це не дозволяє математично спрогнозувати майбутні показники, адже коефіцієнт достовірності залишається на край низькому рівні [5].

Проте експертні дані дозволяють спрогнозувати показники враховуючи сучасні карантинні обмеження та в цілому перспективи переформатування ринку. Так у 2020 р. кількість готелів та аналогічних засобів розміщення в Чернівцях знизилася до 90 од., і при відсутності нових потрясінь соціально-економічного характеру їх кількість до 2025 р. може збільшитись до 98 од.

Негативно на розвиток готельного господарства впливає і скорочення кількості іноземних туристів, які відвідують Чернівці, адже вони є одними із найважливіших клієнтів готельної індустрії та одним з каналів надходження валюти в місто, джерелом капітальних інвестицій. Саме на них в основному орієнтовано розвиток туристичної інфраструктури (тобто готелів), процес формування конкурентоспроможного туристичного продукту.

До 2013 р. в Чернівцях спостерігалась стабільна тенденція до зростання кількості в'їжджаючих іноземців і в зазначений рік склала майже 1 462 772 осіб. В 2014 р. відбулось різке скорочення цього показника до 1 120 156 осіб [6]. Це пов'язано кількома факторами:

- загальними соціально-економічними та військовими негараздами;
- політичною нестабільністю;
- можливими потрясіннями різного характеру.

Це відштовхує іноземних громадян до відвідування міста.

Наразі важко спрогнозувати, наскільки критично сучасні глобальні негаразди вплинуть на розвиток туризму, а отже і готельного бізнесу в

нашому місті. Проте зазначити можна точно, що кризи минути вже не вдалося. За підрахунками начальника відділу туризму, управління туризму та торгівлі департаменту розвитку Чернівецької міської ради втрати імпорту та експорту послуг, пов'язаних з подорожами складають 64,9% [7].

Враховуючи вищезазначене, слід зауважити, що розвиток готельного бізнесу міста Чернівці залежить від низки чинників впливу. Першим є чинник державного управління. Це пояснюється тим, що підприємства готельного бізнесу формують і надають послуги, що задовольняють фізичні і духовно-моральні потреби населення і мають значний споживчий попит незалежно від соціального положення громадян. При цьому, низка послуг підприємств готельного бізнесу несе в собі підвищену соціальну відповідальність перед громадянами. Ці питання не можуть бути залишені без особливої уваги і контролю з боку держави.

Потужним чинником зростання є екологічний. Він впливає на розвиток готельного бізнесу, крізь призму задоволення споживача обслуговуванням, відпочинком, виконанням бажань, через відчуття комфортності, атмосфери готельних послуг, безпеки і рекреаційної оздоровляючої дії.

Окрім цього можна визначити такі чинники як популярності, культурної спрямованості, видовищності тощо.

Проте, вважаємо, що одним із провідних чинників на сьогодні є чинник безпеки. Адже загальновідомим є той факт, що туризм, і готельний бізнес зростають там де безпечно для людини та суспільства.

Таким чином, для підвищення активності готельного господарства м. Чернівці повною мірою необхідно:

- створення потужного інвестиційного мікроклімату;
- забезпечити туристам комфортні та безпечні умови для приїзду в Чернівці;
- проводити ефективну політику розвитку масового туризму, розробити та реалізувати відповідну концепцію на міському рівні;

Враховуючи сучасні події у світі та тенденції в економіці України наукові дослідження в галузі розвитку готельного бізнесу будуть актуалізовуватись. Необхідно прискорити науковий пошук стосовно нових механізмів реформування галузі, розробляти нові концепції та методи управління, адже в умовах постійної мінливості як внутрішнього так і зовнішнього середовища чернівецький готельний бізнес кожного разу стикається з новими проблемами і викликами. Ефективність впровадження наукових розробок забезпечуватиме чернівецькому бізнесу достойне місце на світовому ринку готельних послуг, підвищуватиме значимість для зростання національної економіки та міжнародної інтеграції, зокрема у європейському напрямі.

Список використаних джерел:

1. Всесвітня туристична організація (UNWTO). URL: www.unwto.org
2. Мельник А. Г., Мельник О. І., Гуменюк В. В. Стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Чернівецькій області // Інфраструктура ринку. – 2017. – № 3. – URL: <http://market-infr.od.ua/uk/3-2017> (дата звернення : 19.04.2021).

3. Берещак В. Як COVID-19 змінить готельний бізнес в Україні. URL: <https://thepage.ua/ua/exclusive/sho-stanetsya-z-gotelyami-cherez-koronavirus> (дата звернення : 19.04.2021)
4. Орлова О. М. Актуальні проблеми туристичного бізнесу в Україні // Бізнесінформ. – 2017. – № 1. – С. 153–160.
5. Головне управління статистики у Чернівецькій області // Державна служба статистики України. – 2020. URL: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення : 19.04.2021)
6. Державна міграційна служба. Чернівецька область URL: <https://dmsu.gov.ua/chernivtsi> (дата звернення : 19.04.2021)
7. Боднарюк М. Як коронавірус вплине на туризм у Чернівцях?. Чернівецький промінь. URL: <https://promin.cv.ua/2020/03/12/yak-koronavirus-vplyne-na-turyzm-u-chernivtsiakh.html> (дата звернення : 19.04.2021)

Karina Palamarek, Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor,
Konon Bagrii, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE
Chernivtsi

PROBLEMS OF HOTEL DEVELOPMENT OF THE CITY OF CHERNIVTSI IN THE CONDITIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC

Summary

The main problems of Chernivtsi hotel business in the conditions of pandemic COVID-19 are considered and analyzed in the article. The article summarizes the considerations on the importance of state regulation in the hotel business as a segment of the economy. On the basis of the conducted researches and the analysis of activity of the enterprises of hotel economy of Chernivtsi during the COVID-19 pandemic the main questions of restoration of normal activity of hotels and hotel complexes are allocated. Considering the current economic situation in the world and the analysis of research on the activities of hotel facilities in Chernivtsi during the pandemic COVID-19, identified and justified the need to support the hotel business.

Інна Поворознюк, к.е.н., доцент,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,
м. Умань

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Однією з перших галузей, що серйозно постраждала від COVID-19, став готельний бізнес. Після того як Україна закрила свої кордони, готельерам залишалося сподіватися лише на внутрішній туризм, а слідом за введенням режиму самоізоляції довелося зачаїтися і чекати. Одні готелі не витримали умов і закрилися, а інші – продовжили боротьбу.

Пандемія внесла свої суттєві корективи в розвиток індустрії гостинності і світу. Світова індустрія готельного бізнесу проаналізувала свої втрати від пандемії і зробила ряд висновків та пропозицій. Так,